

Justitiedepartementet

Genomförande av blåkortsdirektivet (Ds 2012:28)

Genom remiss den 10 juli 2012 (Ju2012/4935/L7) har ILO-kommittén anmodats att yttra sig över promemorian Genomförande av blåkortsdirektivet (Ds 2012:28)¹. I promemorian föreslås införandet av ett uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning som betecknas EU-blåkort, huvudsakligen genom ändringar i utlänningslagen. Utgångspunkten för förslaget har varit att behålla befintliga regler om arbetskraftsinvandring så intakta som möjligt. För att beviljas ett EU-blåkort ska lönen vara minst en och en halv gånger den genomsnittliga bruttoårslönen i Sverige. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 december 2012.

Det kan noteras att ILO-kommittén i samband med förhandlingarna om blåkortsdirektivet yttrade sig över förslaget till direktiv (15/2007). Majoriteten av ILO-kommittén fann då att direktivet inte stred mot någon ILO-konvention ratificerad av Sverige. Arbetstagarrepresentanterna hade dock en avvikande mening i fråga om möjligheten till undantag i fråga om kravet på lönenivå för vissa tredjelandsmedborgare som är under 30 år. Promemorians förslag innehåller inte något sådant undantag.

Förslagets förhållande till vissa ILO-konventioner

Promemorian innehåller inte någon genomgång av förslagen i förhållande till Sveriges internationella åtaganden enligt ratificerade ILO-konventioner. Av särskild betydelse för regelverk om arbetskraftsinvandring är ILO:s konvention nr (143) om missbruk i samband med migration m.m. och rekommendation nr (151) om migrerande arbetstagare. Konvention nr 143 innehåller en första del om missbruk i

¹ De föreslagna ändringarna i promemorian syftar till att genomföra rådets direktiv 2009/50/EG av den 25 maj 2009 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning (blåkortsdirektivet).

samband med migration och en andra del om främjande av migrerande arbetstagares likställdhet avseende bland annat anställning och yrkesutövning, social trygghet och fackliga rättigheter. Artiklarna 8, 10, 13 och 14 i ILO:s konvention nr 143 är av särskild relevans i förhållande till förslagen i promemorian.

Tillfällig arbetslöshet

Promemorian föreslår att en innehavare av EU-blåkort som blir arbetslös inte ska bli av med sitt EU-blåkort, utan ha rätt att fortsätta vistas i Sverige i tre månader för att söka nytt arbete. Artikel 8 i ILO:s konvention nr 143 om missbruk i samband med migration m.m., anger att en migrerande arbetare som lagligen vistas i landet inte ska anses befinna sig i en illegal situation enbart för att denne har förlorat sin anställning. ILO-kommittén gör bedömningen att förslagen inte kan anses stå i strid med Sveriges åtaganden enligt artikel 8 i ILO:s konvention nr 143. ILO-kommittén vill dock upplysa om del III i rekommendation nr 151 punkt 31, enligt vilken uppehållsrätt vid arbetslöshet ska koppas till möjlighet till arbetslöshetsersättning, vilken kan utsträckas till längre än tre månader för migrerande arbetstagare. Även tvister kan pågå längre tid än tre månader (punkt 32 i rekommendation nr 151). Även om rekommendationer formellt sett inte är föremål för ratificering, konstaterar ILO-kommittén att de kan uppstå situationer där det faktum att en fortsatt rätt att vistas begränsas till tre månader inte är i förenlig med ILO:s rekommendation nr 151.

Sjuk- och aktivitetsersättning i form av garantiersättning

Promemorian föreslår ändringar i socialförsäkringsbalken i syfte att likställa de som har EU-blåkort, samt deras familjemedlemmar, med svenska medborgare i fråga om sjuk- och aktivitetsersättning i form av garantiersättning. Artikel 10 i konvention nr 143 kräver att varje medlemsstat utformar och genomför en politik som syftar till att garantera likställdhet avseende anställning och yrkesutövning, social trygghet, fackliga och kulturella rättigheter samt individuella och kollektiva friheter för såväl migrerande arbetstagare som lagligen vistas i landet som för deras familjer. ILO-kommittén gör bedömningen att förslagen i promemorian är förenliga med artikel 10.

Familjeåterförening

Artikel 13 i konvention 143 anger att en medlemsstat ska underlätta återföreningen av familjerna till alla migrerande arbetstagare som lagligen vistas inom dess territorium. Blåkortsdirektivets regler om familjeförening är mer förmånliga än de som gäller enligt rådets direktiv 2003/96/EG och promemorian föreslår att familjemedlemmar ska ha rätt att återförenas med den som har EU-blåkort och att beslut om uppehållstillstånd ska meddelas senast inom sex månader efter det att

ansökan har getts in. ILO-kommittén gör bedömningen att promemorians förslag är förenligt med artikel 13 i ILO:s konvention nr 143.

Villkor för tillståndet

Promemorian föreslår att EU-blåkortet under de första två åren knyts till viss arbetsgivare och ett visst slag av arbete. Efter två år ska EU-blåkortet endast knytas till ett visst slag av arbete. Förslaget motsvarar redan gällande regler för arbetstillstånd i Sverige. Vid byte av arbetsgivare eller slag av arbete ska en ny ansökan inlämnas till Migrationsverket, vilket kan ske från Sverige. Artikel 14 i ILO:s konvention nr 143 föreskriver att fritt val av sysselsättning med bibehållen rätt till geografisk rörlighet får göras beroende av att den migrerande arbetstagarlagligen har vistats inom dess territorium för att där erhålla sysselsättning under en föreskriven period av max två år. ILO-kommittén bedömer att förslaget får anses vara förenligt med artikel 14 i ILO:s konvention nr 143.

ILO-kommitténs slutsats

ILO-kommittén beklagar att det i promemorian inte finns någon genomgång av förslagen i förhållande till Sveriges internationella åtaganden enligt ratificerade ILO-konventioner.

ILO-kommittén gör bedömningen att förslagen inte står i strid med Sveriges åtaganden enligt någon ILO-konvention ratificerad av Sverige.

I beslutet i detta ärende har deltagit undertecknad ordförande och ledamöterna Hult, Kovar, Nygren, Thapper och Bengtsson samt ersättarna Eriksson och Larsson. Närvarande har varit ersättarna Skäringer, Roström, Jonsson, Engblom och Oscarsson, sekreteraren Levin, adjungerade Eng Sjölund och Sundgren. Ärendet har handlagts av undertecknad sekreterare.

Peter Strömberg

Linnéa Blommé

